

Sayı : 43252159
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

7/15979 GK 12

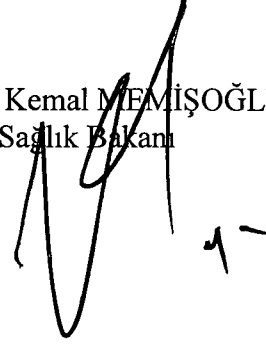
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13/09/2024 tarihli ve 43452547-120.07-1492243 sayılı yazınız.

Muğla Milletvekili Sayın Selçuk ÖZDAĞ tarafından verilen “Ülkemizdeki ekmek tüketimine ve obezite vakalarına dair verilere ilişkin” 7/15979 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU
Sağlık Bakanı

Ek : Önerge cevabı

Muğla Milletvekili Sayın Selçuk ÖZDAĞ tarafından verilen “Ülkemizdeki ekmek tüketimine ve obezite vakalarına dair verilere ilişkin” 7/15979 esas numaralı yazılı soru önergesi cevabıdır.

Türkiye’de kişi başına düşen yıllık ekmek tüketimi 199,6 kilogram ile dünya sıramasında ilk sırada yer almakta ve diğer ülkelerle kıyaslandığında oldukça yüksek bir değere sahiptir. Ekmek, ekonomik olarak erişilebilirliği nedeniyle toplumun her kesimi tarafından yoğun olarak tüketilmektedir. Ancak bu durumun başta sağlık olmak üzere çeşitli sosyo-ekonomik, tarımsal ve çevresel boyutları bulunmaktadır.

Türkiye’nin ekmek tüketimindeki bu yüksek oran, ülkedeki ekonomik koşullar, beslenme alışkanlıkları, tarım politikaları ve halk sağlığı üzerinde geniş çaplı etkilere sahip olabilmektedir. Özellikle yetersiz beslenme ve sağlık problemleri, buğday üretimi ve ithalatı, tarımsal sürdürülebilirlik gibi konular göz önünde bulundurulduğunda, yüksek ekmek tüketiminin ülke ekonomisi ve toplum sağlığı açısından oluşturabileceği olumsuz etkiler daha fazla incelenmelidir. Bu bağlamda, Türkiye’de ekmek tüketiminin neden bu kadar yüksek olduğu, bu durumun sosyo-ekonomik ve sağlık açılarından sonuçları ile ülkenin tarım politikalarına etkileri hakkında detaylı bilgi edinmek amacıyla aşağıdaki sorularımın yanıtlanması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

SORULAR:

1) Türkiye’de kişi başına düşen yıllık ekmek tüketiminin dünya ortalamasının oldukça üzerinde olmasının başlıca sebepleri nelerdir? Kültürel alışkanlıklar, ekonomik koşullar ve sosyal politikalar bu durumu nasıl etkilemektedir?

2) Ekmek tüketiminin yüksek olması, toplum sağlığı üzerinde ne gibi etkiler yaratmaktadır? Obezite, diyabet ve kalp hastalıkları gibi kronik rahatsızlıkların artışında ekmek tüketiminin rolü nedir?

3) Türkiye’nin ekmek tüketimi ile birlikte buğday üretim ve ithalat dengesi nasıl şekillenmektedir? Yüksek tüketim oranları buğday ithalatını ne ölçüde etkilemektedir?

4) Ülkedeki mevcut tarım politikaları ve destek programları, ekmek ve buğday tüketimini nasıl yönlendirmektedir? Bu politikaların ekmek tüketiminin azaltılmasına yönelik herhangi bir düzenlemesi var mıdır?

5) Yüksek ekmek tüketiminin ekonomik maliyeti nedir? Hem hane halkı bütçesi hem de devletin bu konudaki harcamaları açısından değerlendirme yapılmış mıdır?

6) Ekmek tüketiminin yüksek olmasının çocuklar ve gençler üzerindeki etkileri nelerdir? Özellikle çocukluk çağı obezitesi ve beslenme alışkanlıkları bakımından bu durumun sonuçları nelerdir?

7) Türkiye’de ekmek tüketiminin azaltılmasına yönelik Bakanlığınız tarafından yürütülen veya planlanan kamu farkındalık kampanyaları var mıdır? Varsa, bu kampanyaların içerikleri, hedef kitleleri ve bugüne kadar elde edilen sonuçları nelerdir?

8) Türkiye’de üretilen ekmek türlerinin besin değeri açısından yeterliliği nedir? Tam buğday, çavdar ve kepek ekmeği gibi sağlıklı alternatiflerin teşvik edilmesi konusunda Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

9) Yüksek ekmek tüketiminin çevresel etkileri nelerdir? Özellikle tarımda sürdürülebilirlik ve buğday üretiminde kullanılan kaynaklar açısından bu durumun değerlendirilmesi yapılmış mıdır?

10) Diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye’nin ekmek tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesine yönelik başarılı örnekler var mıdır? Uluslararası iyi uygulamalardan yararlanarak ekmek tüketimini düşürmek amacıyla ne tür politikalar benimsenebilir?

CEVAPLAR:

Ekmek tüketimine yönelik araştırmalar incelendiğinde, yalnızca ihtiyaç duyulan karbonhidrat miktarını geçecek şekilde tüketildiğinde ve dengesiz bir diyetin parçası olduğunda, obezite ve buna bağlı hastalıklara neden olduğu tam tahıl ürünlerinin yeterli miktarda tüketiminin ise obezite, kalp-damar hastalıkları, diyabet, kanser, hipertansiyon, metabolik sendrom gibi kronik hastalıkların önlenmesinde etkili olduğu görülmektedir.

Beslenme, Sağlık ve Besin Tknetimi Araştırması sonuçlarına göre Türkiye de günlük ekmek tknetimi gerilemektedir. Bakanlığımızın hazırladığı Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER) de sağlıklı yaşam biçimi yaklaşımının bireylerde ve toplumda farkındalığının arttırılması, kolay anlaşılır olması amacıyla “Besin Gruplarına göre Tabak Modeli” beş besin grubu için betimlenmiştir. Beslenme rnt modeli tabak; besin çeşitliliğine dayalı olarak yiyecek grupları, içerdikleri enerji ve besin ögelerine göre oluşturulmuştur. İlgili rehberde ekmek seçiminin tam tahıl unundan veya karışık tam tahıl unlarından mayalandırılarak yapılanlardan olması önerilmektedir. Bu ekmeklerin besleyici ve sağlık koruyucu değeri beyaz undan yapılan ekmekten daha fazladır. Halk eğitimleri ve beslenme danışmanlığı hizmetlerinde konuya yönelik farkındalığın artması için bilgilendirmeler yapılmaktadır.

2010 yılından itibaren uygulanmakta olan "Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı" temel esaslarından birisi tüm toplumda sağlıklı beslenmenin teşvik edilmesi kapsamında ekmek ile ilgi çalışmalar yrtlmştir.

Tam buğday ekmeği tknetiminin arttırılması konusu Tarım ve Orman Bakanlığının katılıminin da söz konusu olduğu Ulusal Beslenme Konseyi çalışmalarında yer almaktadır. Bilindiği üzere, tam buğday unundan yapılan ekmek tknetiminin yaygınlaştırılması amacıyla Türk Gıda Kodeksi Ekmek ve Ekmek eşitleri Tebliği ile normal ekmek satışı yapılan yerlerde tam buğday ekmeği ve/veya tam buğday unlu ekmek ve/veya kepekli ekmek de bulundurmak zorunlu hale getirilmiştir.

Tam buğday ekmeği tknetiminin ve halkımızda bu konuda farkındalık seviyesinin arttırılması amacıyla, Tarım ve Orman Bakanlığı ile koordineli çalışmalar devam etmektedir.

Tam Buğday Ekmeği Yaygınlaştırma Kampanyası alışması Konya ilinde pilot çalışma olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ile ortak yürütülmektedir. Bu kapsamda Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşlar arasında iř birliği ve koordinasyonun sağlanarak kampanya sürecine ilişkin bir yol haritası belirlenmesi amacıyla kurulması planlanan komisyonda yer alacak Sağlık Bakanlığı katılımcılarının da yer aldığı komisyon çalışmaları başlamıştır.

Diğer konulara ilişkin bilgiler Tarım ve Orman Bakanlığının görev alanı içinde yer almaktadır.

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.